
Almádi László 80 éves

BÓDIS Judit^{1*}, DANCZA István², GÁL Lajos³, ÓVÁRI Miklós⁴, SAMU Zoltán⁵ & SZALÓKY Ildikó⁶

(1) Pannon Egyetem GK Növénytudományi és Biotechnológiai Tsz., H-8360 Keszthely, Festetics u. 7.
*sbj@georgikon.hu

(2) H-1039 Budapest, Hímző u. 1. VII./38.; (3) H-8315 Gyenesdiás, Gödörházy u. 60.

(4) H-8900 Zalaegerszeg, Gorkij u. 1/d.; (5) H-8315 Gyenesdiás, Bem u. 5.

(6) H-8360 Keszthely, Ibolya u. 3.

Salutation of Professor László Almádi on his 80th birthday

Abstract – László Almádi, the 80 years old professor at the Georgikon Faculty of Keszthely University, has a several decades long history in teaching. During this period, he taught a large number of students in agriculture with an up-to-date agrobotanical knowledge, and launched the career of or had a great impact on many field botanists working in nature conservation. His ability to identify plants is excellent, and he did pass this knowledge on. Besides his huge fascination for plants, his precision, broad and well-founded knowledge serve exemplary for us. Professor Almádi's rich life is presented in this tribute paper based on his personal stories and written publications, and is supplemented with our own memories, experiences. We cordially greet our Professor on the occasion of his birthday!

Keywords: agrobotany, field botany, nature conservation, plant morphology, water supply

Összefoglalás – Almádi László a keszthelyi Georgikon Kar tanáraként eltöltött több évtizedes munkássága során napjainkban is korszerűnek tekinthető agrobotanikai ismeretekkel és a gyakorlatban jól alkalmazható fajismerettel rendelkező agrármérnök hallgatók sokasága mellett természetvédő botanikusokat is jelentős számban indított el pályájukon, vagy döntő befolyást gyakorolt rájuk. A növények iránti szeretete mellett precizitása, ismereteinek megalapozottsága és széleskörű tájékozottsága szolgál leginkább példaként számunkra. Tanár Úr gazdag életútját az ő történetei, elmesélései és írott publikációi alapján mutatjuk be, kiegészítve saját tapasztalatainkkal, élményeinkkel. Szeretettel köszöntjük Almádi Tanár Urat e kerek évforduló alkalmából!

Kulcsszavak: agrobotanika, természetvédelem, morfológia, vízháztartás vizsgálatok, terepi kutatások

Almádi László 1936. március 7-én született Erken, ősi jász parasztcsaládban, Almádi László és Görbe Amália gyermekeként. Anyai nagyszülei, Görbe Balázs és különleges nevű nagyanyja, Ördög Angyél a Jászberény és Jászárokszállás közötti tanyavilágból települtek be Erkre. Apai nagyapja, Almádi László erki parasztgyerek volt, aki a gazdálkodás mellett parádés kocsisként is szolgált, így került kapcsolatba a báró Orczy családdal. Ennek köszönhető, hogy a tarnaörsi Orczy-kastély melletti egyik, a báró tulajdonában lévő lakóházba beköltözhetett, s a hozzá tartozó nagy földterületet is használhatta. Kertjük így szomszédos volt a kertépítészet terén (az Alföldön megrendelésre számos uradalmi parkot építettek) és a gyümölcsnemesítésben is (Nagykörűben létesítettek gyümölcsnemesítő kertet) igen elismert tevékenységet folytató Orczy családdal, melynek birtokai egészen Szolnok határáig lenyúltak. Az Orczyak az uradalmaikban dolgozó és élő paraszti családok gyermekeit mindig támogatták (Galántai Lelovich György szóbeli közlése).

1. ábra. Almádi Tanár úr a tapolcai Kula-dombon
(Óvári Miklós felvétele)

Fig. 1. Professor Almádi, near Tapolca
(photo by M. Óvári)

Apai nagyszüleinek 15 gyermeke született, közülük 11 megérte a felnőttkort. Nagypapja aktívan részt vett a falu életében, falusi előljáró volt. Két fia, László (Tanár Úr édesapja) és István maradtak a szülői házban, s a mellette lévő telken épített új házban. E házak a mai napig az Almádi család tulajdonában vannak.

Tanár Úr a régi házban született, mely nagy parasztház volt, két szobával és szabadkéményes konyhával. Tanár Úr négy éves, Sándor öccse mindössze pár hónapos volt, amikor édesapját az orosz-ukrán frontra vitték. Valószínűleg hamarosan fogságba eshetett, mivel egyetlen levelet sem írt haza, csupán hazatérő katonák hoztak kevés hírt róla. Végül csak nagybátyja, István tért haza a háborúból, s mivel neki nem született gyermeke, ő és felesége segítette a két fiú felnevelését. A két család az egymás mellett álló telkeken együtt gazdálkodott, a gyerekek hol az egyik, hol a másik házban aludtak. A faluban több Almádi testvér is élt, összetartott a család. Amikor az Almádi nagyszülők megöregedtek, visszaköltöztek az „ősi házba” Tanár Úrékhoz, édesanyja ápolta őket idős korukban.

Édesapjáról alig maradt emléke. Szülei csendesen, egyetértésben éltek. Egy kedves emlékképe, hogy egyszer édesanyja őt is elvitte apjáért a kocsmába, ahonnan apja haza is jött velük, s hazafelé a nyakában vitte őt. Édesapja a bevonulása után, a kiképzés alatt még a közelben volt, anyja gyakran látogatta, sőt utána utazott Egerbe is, mikor megtudta, hogy a férjét kiviszik az orosz frontra. Tanár Úr sokat törte a fejét, édesanyja mit gondolt, mi készítette az akkoriban egy falusi fiatalasszonytól szokatlan utazásra, esetleg megérezte-e, hogy utolsó alkalommal találkoznak.

A háború után, talán az árvaság miatt is sajnálva a fiúkat, illetve látva azok gyengébb fizikumát, családjuk nem fogta be őket a napi gazdálkodás terheibe. Kisebb feladataik persze voltak, Tanár Úrnak az volt a tennivalója, hogy az évente kb. 15 kiskacsát felnevelje, felügyelje. Répalevelet szedett nekik (mindig az alsó öreg leveleket kell leszedni, hogy közben azért a répa is nőhessen), s azt apróra vágva etette őket. A kiskacsák megismerték, s követték az udvarban.

Gyermekkora legkedvesebb időtöltése az volt, ha lemehetett a Tarnára, ide mindig el is engedte Édesanyja. Édesanyja áldozatos élete, Édesapja korai elvesztése egész életére rányomta a bélyegét. Ez az oka, hogy később igen sokat olvasott és rendkívül tájékozottá vált a Horthy-korszak politikája és a II. világháború magyar vonatkozásaival kapcsolatban.

Tarnaörsön a Szent Imre római katolikus Általános Iskolában nyolcosztályos képzés folyt, amikor oda beiratkozott. Osztályában csak 5 fiú volt és vagy 20 lány, de a fiúk kimaradoztak, mert otthon dolgozniuk kellett. Osztálytársa volt a báró fia, Orczy László is, akivel jóban voltak, hiszen csak ők ketten jártak a fiúk közül rendszeresen iskolába, s ők voltak az osztály jó tanulói is.

A továbbtanulás lehetőségét a véletlen hozta számára: negyedik osztályos tanárnője, Németh Szabinka Budapestről került Tarnaörsre, mint a helyi malomtulajdonos fiának a menyasszonya. Budapesti rokonsága miatt gyakran utazott, s egyszer Vámosgyörk felé összetalálkozott egyik volt évfolyamtársnőjével, aki a Jászapáti gimnáziumban tanított, s ő kérdezte meg, van-e jó tanuló parasztyerek a tanítványai között. Az akkor már 6. osztályos Almádi Lászlót és Orczy Lászlót nevezte meg a tanárnő, de Orczy származása nem volt megfelelő. Minden előzetes értesítés nélkül kapta kézhez Tanár Úr a gimnáziumi felvételi vizsga előtt egy héttel a nevére címzett borítékot, amiben behívták felvételi vizsgára. Édesanyja kísérte el az egész napos felvételi vizsgára. Rendkívül korszerű pszichológiai és készségfelmérő tesztek és feladatok sorát kellett a gyerekeknek megoldani, s a következő tanév előtt küldték az értesítést, hogy felvették. A mintegy 60 behívott diákból 3 kapott tehetségmentő ösztöndíjat, egyikük egy hét után hazament, a másik állatorvos lett később, Tanár Úr pedig agrármérnök.

Tanár Úr itteni tanárai közül Pókász Endrét emlegette nagy elismeréssel, aki a második világháború után pezsdítette fel a gimnázium kulturális életét. Az igen tehetséges művésztanár később igazgató is lett. Tanár Úr művészetek iránti érzékenysége megmaradt a gimnáziumi évek után is, mindig nagy hangsúlyt fektetett az általános műveltségre. Amikor együtt utaztunk vele, minden faluról, városról tudott mesélni. Hol a templomról, hol a várról, hol a népességről, de tele volt átadni kívánt ismeretekkel a minket körülvevő épített és lakott világról is.

Az 1948-ban államosított iskola (Tanár Úr is ebben az évben került Jászapátiba) tanulólétszáma ekkor rohamosan nőtt, a legkülönbélebb rétegekből kikerülő tanulók, a falusi tehetségmentő akciók kedvezményezettjei egyre nagyobb számban szereztek érettségi bizonyítványt e falak között. A gimnázium ma is büszke rá, hogy néhány év múlva ezek a diákok lettek az új értelmiségi gárda oszlopos tagjai. Kiváló kutatók, tudósok, művészek, pedagógusok, mérnökök váltak azokból, akik előtt megnyílt az iskola, s ezzel a lehetőség is a tanulásra.

Az első jászapáti évek (7–8. osztály) nehezek voltak, különösen a latin különbözeti vizsga, amit le kellett tenniük a falusi diákoknak. Később is úgy érezte, ez volt élete legnehezebb vizsgája! Jászapátiból gyalog járt haza, de ezt nem érezte nehézségnek, megszokott volt, hogy az erki tanyára, vagy a család távolabbi földjeire is gyalog járjanak. A gimnáziumban reáltagozatra járt, s biológia-kémia szakos tanárnak készült, Debrecenbe szeretett volna jelentkezni.

Am pont az ő felvételijének évében (1954) szorították meg a vidéki egyetemeket és a biológia-kémia szak egycsoportossá vált Debrecenben, ezért nem bízott abban, hogy oda felvehetik, végül Gödöllőre jelentkezett agrármérnöknek.

Az első évet Budapesten járták, a Szent Margit Gimnáziumban (Villányi út 5–7.) folyt akkor az oktatás, s csak a második évtől voltak Gödöllőn. (A Gödöllői Agrártudományi Egyetem 1957-ben jött létre több kar egyesülésével, s a Budapestről való kiköltözés több lépésben zajlott le.) Első évtől kezdve négyen (Bánhidi Csaba Hatvanból, Ruffa Ervin szintén Hatvan környékéről, Bodas László Veszprémből) voltak egy kollégiumi szobában, szigorúan

nem dohányzók. Mivel nem is alkoholizáltak és este 10-kor lámpaoltás volt a szobájukban, ezért senki sem járt be hozzájuk. E spártai életet az magyarázta, hogy szobatársai háromtusáztak, s minden reggelen, még az órák előtt, 6-tól 7-ig jártak úszni mindannyian. Gödöllőn a szobájuk pont szemben volt az előadóteremmel, így alkalmanként előfordult, hogy csak a katalógus olvasás hírére szívárogtak be a reggeli előadásra. Tanár Úr természetesen a gödöllői egyetem környezetével is tisztában volt, tudta, hogy a háború alatt az oroszok fogolytábornak használták az épületet, s a környék tele van tömegsírokkal, emiatt nem szívesen kóborolt az épületek körül. A Fadrusz fészületet azonban gyakran megcsodálta. A távolabbi erdőket, réteket itt már növények után kutatva barangolta be. Egyetemi hallgatóként került kapcsolatba a botanikával, magával ragadta az első növényhatározás élménye („*magamon kívül voltam, hogy működik a növényhatározó*”), és nagyon hamar megkedvelte ezt a tevékenységet. Gyakorlatvezetője Priszter Szaniszló lett, aki gyakran vitte terepre őket. Emlékezetes botanizálásként emlegette Tanár Úr, amikor a Déli pályaudvartól Kelenföldig meneteltek végig a vasút mellett, s elragadtatással figyelte, hogy Priszter Szaniszló milyen jó megfigyelő, azonnal észrevette az érdekes növényeket, az újabb előkerülő fajokat. „*Priszter szívós szivar volt, káros szenvedély nélkül, igen sokat gyalogolt. Abszolút vadbotanikus, kiváló florista, élő lexikon*”. Az előadásokat Máthé Imre akadémikus tartotta, ezeket is igen magas színvonalúnak tartotta. Egy idő után érzékelte, hogy növényismeretből ő a legjobb az évfolyamán, s a tanszéki kirándulásokon is kezdett részt venni. Egyik tavaszon, mikor már felsőbb éves volt, Máthé Imre professzor vezetésével az egész tanszék kiment Aszód mellé, a Galga-völgyébe s ő egyetlen diákként csatlakozott hozzájuk. Láttá, hogyan készíti Máthé Imre a cönológiai felvételeket a tocsogó vízben. Tanár Úrnak egyetlen magasszárú cipője volt, csak abban tudott terepre menni, de azért ő is beállt a bokáig érő vízbe. Mikor este végre kiöntötte a vizet cipőiből, elgondolkodott, érdemes-e a növények után járni. Arra jutott, hogy igen, s a morfológiát kell minél alaposabban megtanulni, hogy igazán jó növényismerő válhasson belőle.

Az állattan vizsga előtt beugrózniuk kellett fajfelismerésből: „*Az összes hazai madárfaj ott volt, de nem azt tanultuk, hogyan néz ki a madár, hanem azt, hogy merre néz, milyen fán van, szóval hallgatóként beláttam, hogy a herbáriumi számonkérésnél sokkal többet ér a terepi fajismeret*”.

Havonta egyszer járt haza, s otthon is botanizált, szállította a „jó” fajokról szóló információkat Gödöllőre, elsősorban a löszfajokat kereste. Otthona környékének florisztikai adatait csak jóval később közölte (ALMÁDI 1984, 1985). Ezek a közlemények sokáig aludták Csipkerózsika álmukat, s igen nagy volt Tanár Úr öröme, amikor a florisztika fellendülésével felhasználták és értékelték adatait, már az ezredforduló környékén.

Öntözéses növénytermesztő szakos hallgató volt, így a hathónapos nagy gyakorlatra Szarvasra ment, az Öntözési és Rizstermesztési Kutatóintézet rizsföldi kísérleti állomására, Bikazugba. Egy özvegyasszonynál volt albérletben, s meglepve tapasztalta, hogy a szarvasi asszonyok tótul beszélgettek egymással.

1959 februárjában szerzett diplomát Gödöllőn, s a szarvasi Kutatóintézetben lett tudományos gyakornok, majd tudományos segédmunkatárs. Itt többek között a kukorica foszfor felvételével foglalkozott (DOMBÓVÁRI & ALMÁDI 1961). Mi, tanítványai már nehezen tudjuk elképzelni Tanár Úrról, hogy a kutatóintézeti munka során traktort is vezetett, s egy cseh traktorral, 2 ekefejes kisparcellák szántása közben megcsúszott a nedves talajon, s felágaskodott a traktor...

A botanizálással nem hagyott fel, megtalálta Szarvason a *Wolffia arrhiza*-t, ami a soroksári Holt-Dunáról származó adat után a faj második ismert előfordulása volt az országban (ALMÁDI 1961). Feldolgozta a helyi gimnázium herbáriumát is (ALMÁDI 1962). A szarvasi arborétum rabul ejtette, a botanikus kerti gyűjteményfejlesztés és a növények kertben való megfigyelése később is kedves elfoglaltsága volt.

Első Dunántúlra vezető útjára is a Szarvason töltött másfél év alatt került sor. Öccse Sármellékre került katonának, és az egyhónapos kiképzés után lehetett meglátogatni. Ez akkor nem fért bele egy hétvégébe, Szarvasról egy nap szabadságot vett ki, Édesanyjával együtt elmentek este Vámosgyörkre, a Déli pályaudvarról éjszaka utaztak Sármellékre. A Balatont a visszaúton pillantották meg, s alig tudtak betelni vele. Öccse hamarosan Pápára került, ott is meglátogatta.

Szarvasról a Műegyetemre küldték izotóp tanfolyamra, ott ismerkedett össze Végh Györggyel, aki Keszthelyen kémiát tanított. „... és akkor a Gellértben laktam egy hónapot, az intézet kifizette”. A tanfolyam végére azonban „kiszereztem az izotópokból, és hamarosan jelentkeztem Keszthelyre”.

Annál is inkább, mert Priszter Szaniszlót 1958-tól az FM Főigazgatósága Keszthelyre helyezte át a Növénytan és Állattani Tanszékre, ahol a Növénytan tárgy előadója és vezetője lett (SZABÓ & ALMÁDI 1999). „1961 augusztusától főiskolai tanársegédként érkeztem Keszthelyre, Priszter Szaniszló mellé, hogy annak legyen egy tanársegédje, s aki helyettesíti, hiszen Priszter a minisztérium hozzájárulásával hetente egy munkanapot Budapesten töltött a Kultúrflóra szerkesztése ügyében”. Mint első tanársegéd, végighallgatta az előadásait, melyek csiszoltsága, pontossága tovább növelte elkötelezettségét egyrészt a növénymorfológia iránt, másrészt a magas színvonalú oktatás mellett. Azonnal bekapcsolódott a növénytan oktatásába nappali és levelező tagozaton. Az 1961/1962. tanévtől mezőgazdasági növénytan gyakorlatokat, majd alkalmanként előadásokat is tartott, szakmai és emberi példaképe is Priszter Szaniszló volt, s ez nem változott meg később sem. A hallgatói létszám ekkor lendületesen nőtt, ezzel párhuzamosan a feladatok is egyre szaporodtak.

Ideérkezése után jó pár évig albérletben lakott, majd kollégiumi nevelőtanár lett. Először a Festetics Kastélyban volt a fiúkollégium, majd amikor megépült az új kollégium, akkor ott „előszobás szobát” kapott.

Keszthelyre érkezése után nekilátott a környék bejárásának, feltárásának. „Akkor szakadtam el az Alföldről, addig tökéletes alföldi ember voltam”. Ebben kiváló társra talált az erdélyi származású Csiki Lászlóban, aki próbálta a turista életet lábra állítani. Tanár Úr beszerezte az elérhető turista kalauzokat is, máig őrzi a Veszprém Megyei Tanács Idegenforgalmi Hivatalának a várakról kiadott kis füzeteket (Rezi, Tátika, Szigliget, Csobánc), szépen egybekötve, „1962. 08. 01. után” keltezéssel és a tulajdonos nevével a belső borítón. Tanár Úr nagy hódolója a könyvkötészetnek, számos puha fedelű, szétesett könyvet köttetett át keményfedelűre. (Ezen köszöntő megírását is nagyban könnyítette, hogy Tanár Úr tudományos publikációi egybekötve állnak könyvespolcán.)

A tereppel való ismerkedésben Priszter Szaniszló sokat segített, együtt is sokat mentek, amikor csak lehetőségük volt az oktatási terhek mellett. „Ő jól ismerte a Keszthelyi-hegységet, de az egész országot is. Elmondta centiméterre, hogy hol, milyen növény van, és mit keressek meg. A legnagyobb élményt a Seseli leucospermum jelentette, mert óriási növényföldrajzi jelentősége dacára ez egy olyan faj, ami mellett az avatatlan szemléldődő biztosan elmegy. Priszter az erdei fákat is jól ismerte, a Pajta-völgyi hatalmas bükkre is felhívta a figyelmem”.

Tanár úr maradandó élménye, hogy egyszer Keszthelyről a hegységen keresztül gyalogolt át Tapolcára. A „Keszthelyi-havasok” lassan a szívéhez nőttek.

Az ekkor induló Bakony-kutatási program alapító tagja lett. 1962. október 9-én a veszprémi Bakonyi Múzeumban tartották azt az értekezletet, melyen a Bakony természeti képe című tudományos programmal kapcsolatosan először kerültek egyeztetésre a célok és elképzelések. Ezen az összeövetelen az Agrártudományi Főiskolát (Keszthely) Almádi László és Csiki László képviselték. Csiki László neve alatt futott 1963–64-ben „A Keszthelyi-hegység és a Balaton-felvidék természeti ritkaságai” kutatási téma, ami újabb lehetőséget nyújtott a terepi munkára (BAUER & KENYERES 2002).

A Bakony tájkeresési programjában végzett munka egyik első eredményeként 1962. november 6-án megtalálta a Szent György-hegyen a *Dianthus giganteiformis* állományát. A termőhelyet 1963-ban is többször felkereste, majd Priszter javaslatára jelentette be a Botanikai Szakosztály ülésén az új florisztikai adatot. Az új előfordulásról Soó Rezső is tudomást szerzett Prisztertől, s mivel épp ekkor készült a *Magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve* 1. kötetének korrektúrája, az adatot azonnal be is vezette, de az adatközlő nélkül. „*Ez a körülmény később nagyon elvette a kedvem a további florisztikai kutatástól*” (ALMÁDI 2004).

Priszter Szaniszló keddenként utazott Keszthelyre és pénteken délben ment el, de a pesti munkák miatt egyre rövidült a Keszthelyen töltött idő, pedig a vonatút alatt is mindvégig korrektúrázott. Feladatai elszórták, 1964. augusztus 1-től az ELTE-n folytatta pályafutását. „*Nagyon sajnáltam, hogy sokáig nem tudtunk együttműködni, hamar elment*”. Bár csupán a *Chenopodium multifidum* megtelepedéséről számoltak be közös cikkben, szakmai és emberi kapcsolatukat csak az idő lazította (ALMÁDI & PRISZTER 1965).

Priszter még távozása előtt, 1964-ben indította el a Főiskola hallei kapcsolatai keretében a Tanszék által szervezett és vezetett csereprogramot a hallei Luther Márton Egyetem Növénytani Tanszékével, amelynek keretében évente 10 hallgató és kísérő oktató utazhatott. Az ide érkező német hallgatók között volt későbbi felesége, aki jelentős szerepet játszott abban, hogy Tanár Úr MTA aspirantúráját pályázott meg Halléba. Gödöllőn doktorált kukoricafajták növekedés- és produkcióbiológiája tárgykorban, s 1967 szeptemberétől már aspiráns, vezetője R. Hundt professzor. Sokszor volt lehetősége beszélgetni Hermann Meusellel és munkatársaival is. Ezek a beszélgetések lettek életének legfontosabb szakmai élményei. Megismerte az ott ekkor már régen kidolgozott alapos és kiforrott módszertannal végzett flóratérképezést, s volt alkalma és lehetősége a botanika területén és a kutatás-módszertanban ismereteit bővíteni. A florisztikai térképezéssel kapcsolatos, Halléban szerzett tapasztalatai jelentősen hozzájárultak a magyarországi flóratérképezés módszertani alapjainak kidolgozásához. Pont abba az intézetbe került, ahol a közép-európai morfológia atyja, Wilhelm Troll is működött egykor, mielőtt elhagyta Németországot. Troll Halléban kezdte a pályafutását és az általa tervezett szemléltető, oktató ábrák is ott lógtak még az egyetem falain. A növényföldrajz egyik legnagyobb tekintélyének számító Meusel nem volt jó barátságban Troll-lal, mégis, a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott annak szakmai eredményeiről. „*Tudtam, hogy vannak közöttük ellentétek, mégis objektív tudott maradni, amennyiben tudományról volt szó. Ez tanulság volt számomra, amit tovább szeretnék adni*”.

A Hallei Egyetem Növénytani Intézetének gazdag könyvtárában több témakört is feldolgozott. Nagyon szeretett volna citogenetikával foglalkozni később, de kandidátusi témája okán (*Régi növények előfordulása és néhány talajtani jellemző közötti összefüggés*, ALMÁDI 1972) főleg a terepökölógiai vizsgálatok módszertanához irodalmazott, így kiemelten sokat foglalkozott a vízháztartás vizsgálati módszereivel és eredményeinek megismerésével. A kultúrnövények biológiájával kapcsolatos tudása is mélyült, mert a hallei tanszékkel szoros kapcsolatban állt a gaterslebeni kutatóintézet (Leibniz-Institut für Pflanzengenetik und Kulturpflanzenforschung). Talán innen eredeztethető az is, hogy Tanár Úr különösen kedveli a pázsitfűveket, és nemcsak virágzó állapotban, de gyepgazdálkodó szemmel, vegetatív jellemzők alapján is kiválóan ismeri azokat.

Az eredményes fokozatszerzés után, 1971. január 1-től folytatta oktatási tevékenységét a keszthelyi tanszéken. Ekkor már Európából nézett a hazai botanikára (ALMÁDI 1974). Úgy érezte, hogy a magyar botanikának, különösen az agrobotanikának jellemző sajátossága volt abban az időben, hogy a nemzetközi szakirodalmat figyelmen kívül hagyták, holott az rendelkezésre állt. Jóval később, egy visszaemlékezésében le is írja egy, az 1950-es években Újvárosi Miklós és Priszter Szaniszló között folyó, a gyökér rügyképzésével, a tarackok és gyökerek kérdéskörével kapcsolatos morfológiai vita kapcsán, hogy „*A problémát én abban*

láttam, hogy ez sokkal régebben megoldott volt a nemzetközi - mindenek előtt a közép-európai irodalomban is. Fontosnak tartom, hogy legalább a szomszédaink irodalmát ismerjük! Ez valami rejtélyes okból a háború után lekerült a napirendről. Pontosan 1937-ben jelent meg egy 160 oldalas dolgozat, ami kizárólag ezzel a témával foglalkozik. Biztos vagyok benne, hogy Magyarország tanszékein legalább 3 példányban felvágatlanul megvan. ... Amit Újvárosi nem akart elismerni, az tehát akkor már eldöntött kérdés volt” (ALMÁDI 2004). Rendkívül nagyra értékelte PRISZTER (1963) A növényiszervtan terminológiája című munkáját, melyet az oktatásban is rendszeresen használt. Nemzetközi viszonylatban TROLL (1954) *Einführung in die Pflanzenmorphologie 1.* című kötetét tartotta alaplátárnak, mely kifejezetten hallgatóknak való kézikönyv. A Halléban megismert német nyelvű szakirodalmat ezen túl is széleskörűen használta. Nyugdíjba vonulása után a tanszéken közel 3 méternyi hosszúságban sorakoztak a német nyelvű szakkönyvek s még otthon is tartott belőlük jó párat. Köztük kiemelkedő jelentőséggel bírtak Meusel és Jäger chorológiai atlaszai, valamint Gustav Hegi *Die Illustrierte Flora von Mittel-Europa* sorozata, melynek előfizetését a keszthelyi egyetem számára támogatta, legfőképpen azért, mert ez volt az egyetlen elérhető teljes Hegi sorozat hazánkban. Sokszor hangzott, hogy a németek minden jó angol nyelvű könyvet azonnal lefordítanak, így németül nemcsak a német szakirodalom ismerhető meg.

Priszter fent említett terminológiai munkája után bővült új fogalomrendszerrel a virágzatok új osztályozása (Troll művei), ezt igyekezett bevezetni a magyar (agro)botanikai köztudatba (ALMÁDI 1989, ALMÁDI & CZIMBER 1995, ALMÁDI 2004a, b)

Másik fontos kérdésnek a rizóma fogalmának tisztázását és a „rendkívül szerencsétlen” gyöktörzs magyar név megváltoztatását tartotta (ALMÁDI 1991). Mindig érzékenyen reagált a morfológiai pontatlanságokra (ALMÁDI 1974, 2004a, b, ALMÁDI & SZABÓ 2004).

1974-től a zárwatermők vízháztartásával foglalkozott. Pázsitfűvek és gyomfajok után a dolomit endemizmusok, keleti és délkeleti elterjedésű fajok következtek, összesen több mint 20 faj. Tíz közleményt írt ökofiziológiai eredményeiből (lásd publikációs listáját). A vizsgálatok középpontjában a *Seseli leucospermum* állt, de sorra került például a *Seseli osseum*, az *Anthyllis vulneraria* és a *Festuca pallens* is. Kimutatta, hogy a *Seseli leucospermum* vízegyensúlyi típusa különbözik a többi fajétól. Erre a fajra igen erős szabályozottság jellemző, aszályos időben viszont sajátos túlélési technikákat alkalmaz (ALMÁDI 1978). Regisztrált Bakony-kutatóként volt témája 1984–1985-ben a „Vizsgálatok xerotherm fajok vízháztartásához a Keszthelyi-hegységben”.

Amikor a *Stipa eriocaulis*-t is bevonta a vizsgálatba, akkor ismerte fel, hogy a forgalomban lévő határozókönyvek e taxonra nézve hibásak. Innen eredeztethető érdeklődése a *Stipa* fajok iránt. MARTINOVSKY (1967) alaplátárnak tekinthető cikke után *Stipa* fajok után kutatva szisztematikusan kezdte járni a környéket. Kereste a mások által közölt *S. pulcherrima*-t a Keszthelyi-hegységben, de végül a bazalthegyeken (Szent György-hegy, Szigliget, Csobánc) találta meg. Legkedvesebb *Stipa*-s helye a Tapolca melletti Kula-domb lett. „1995. június 10-én a Kula-dombot vizsgáltam, ahol minden elképzelést felülmúló meglepetés várt. A dombra felmenve megvizsgáltam a *Stipa tirsae* állományát, ami nagy öröm volt, mert eddig csak Tihanyból volt ismert, de továbbmenve egy szép, nagytermetű *Stipa* is lengett éppen elhullóban, erősen szőrös levelekkel. Ezt már nem is hittem, hogy még egy meglepetés vár rám, gondosan ellenőriztem a levéllemezhez tartozó bugát, de hát végül is minden stimmelt. A *Stipa dasyphylla* kell, hogy legyen. Ennek a fajnak legközelebb csak a Velencei-hegységbeni adata volt ismert! A termést otthon jobb mikroszkóppal megvizsgálva teljesen egyértelmű lett, hogy itt ezen a dombon 4 *Stipa* faj fordul elő” (ALMÁDI 2002). Tisztázta a környék fajainak exomorfológiai jellemzőit (ALMÁDI 1997) és A magyarországi edényes flóra határozója 4. átdolgozott kiadásában (SIMON 2000) a *Stipa* nemzetség kulcsát átdolgozta és kiegészítette.

A gyomok is közel álltak a szívéhez, legfőképpen az *Amaranthus* nemzetség. Igen jó kapcsolatba került Hunyadi Károllyal, a kar herbológusával. Összeállították a fontosabb

szántóföldi gyomok csíranövényeinek határozóját (ALMÁDI *et al.* 1974, HUNYADI & ALMÁDI 1981). Egyik szerzője volt a *Szántóföldi gyomnövények biológiája* (HUNYADI 1988) kötet növényleírásainak, melyeket ma is korszerűnek tekinthetünk, s ő írta az alaktani fejezetet is.

1964. szeptember 1-től Prisztér Szaniszló helyére Kárpáti István került, aki botanikus kertet alakított ki az egyetemi kollégium mögött. Tanár Úr a botanikus kerti gyűjtemény gazdagítását is lelkesen végezte. Neki köszönhetően a hetvenes-nyolcvanas évek egy időszakában csak három faj hiányzott a tananyagra (hallgatói fajlistára) épülő tematikus gyűjteményből. Szívesen hozott létre nemzetség-gyűjteményeket (pl. *Allium*, *Seseli*, *Stipa*).

Fontos információkat őriznek Tanár Úr lapjai a tanszéki herbáriumban, ahová 1962 és 2012 között gyűjtött, mintegy 400 lapja került eddig beosztásra. A lelőhelyek pontosan kirajzolják a számára legkedvesebb helyeket: Tarnaórs, Tihany (Kiserdő-tető), Tapolca (Viszlói-patak, Billege), Raposka, Szent György-hegy, Gyenesdiás (Pető-hegy, Kú-mell, Ló-hegy), Cserszegtomaj (Gyötrős, Csókakő), Keszthely (Négyszögű-hegy). Legutolsó gyűjtése egy dísznövény, a *Cupressus arizonica*, Gyenesdiásról.

Mindezen tevékenységek azonban csak az oktatás mellett fennmaradó időben valósulhattak meg. Egészen nyugdíjazásáig tartott hallgatói gyakorlatokat is, előadásokat 1972-től kezdődően, először az üzemmérnöki szakon, majd 1973-ban, docensi kinevezése után az Agrármérnöki Szakon lett a növénytan tárgy előadója. PhD képzésben növény szerkezettan és -rendszertan tárgyakat oktatott, utóbbit a Természetvédelmi Szakmérnök képzésben is tanította. 1996-ban habilitált, majd egyetemi tanárrá nevezték ki.

Az oktatásban a priszteri alapokról indult, de folyamatosan fejlesztette az előadások anyagát. Minden évben átdolgozta a növénytan előadás jegyzetének egy számottevő részét: egyfelől, hogy az aktualitások belekerüljenek, másrészt hogy a hallgatók számára minél logikusabb, érthetőbb, átfogóbb, alaposabb legyen. Egy órányi egyetemi előadásra két óra felkészülést szánt. Mindig hajszálpontosan tudta, mit miért mond, vagy nem mond.

A növénytan gyakorlatokon a hangsúlyt a kultúr- és gyomnövények szerkeztanára, rendszertanára és biológiájuk részletesebb megismerésére helyezte. A gyakorlatok alatt több idő volt arra, hogy egy-egy morfológiai jelenségről, családról vagy fajról kicsit többet és kötetlenebbül beszélhessen, és ezt igen nagy élvezettel tette. Ilyenkor nagyon lehetett érezni, milyen mély háttértudás van a gondosan csiszolt gyakorlati tematika mögött. Hangoztatta, hogy „*Asszisztencia nélkül nincs gyakorlat!*”, s mindig gondja volt rá, hogy a gyakorlat előkészítése hibátlan legyen. A hallgatóknak 100 lapos herbáriumot kellett készíteniük, s ezeket Tanár Úr hosszú napokon, heteken át javította. Mindegyiket ellenőrizte, s gyakran kommentálta is, olykor lebuktatva a hallgatókat, hogy vagy nem pontosan jegyezték fel a gyűjtés helyét és/vagy idejét, vagy nem is ők gyűjtötték a növényt, mert az adott faj nem fordulhat elő azon a településen.

A növénytan tárgyhöz az ötéves agrármérnök képzés idején 5 napos terepgyakorlat csatlakozott. Ennek menetrendjét még Prisztér Szaniszlóval dolgozták ki. Délelőtti és délutáni csoportra, azaz ketté volt osztva a hallgatóság, ami 40–50 embert is jelenthetett csoportonként.

A félévek végén pedig következett a vizsgaidőszak. Tanár Úr délelőtt, délután, minden nap vizsgáztatott. Számtalan alkalommal kesergett azon, hogy közben odakint virágoznak a növények, de a vizsgáztatást tekintette kötelességének.

Azok az agrármérnökök, akik hallgathatták előadásait, valamint Nála sikeres növénytan vizsgát tettek, napjainkban is korszerűnek tekinthető agrobotanikai ismeretekkel és a gyakorlatban jól alkalmazható fajismerettel rendelkeznek.

Általában is az oktatást tekintette elsődleges feladatának. Tulajdonképpen minden létező alkalmat megragadott, hogy taníthasson. Gyakran mondta nekünk: „*A növények tudják ám a botanikát!*” Bizony-bizony, nemcsak a növények ismerték a botanikát, hanem Tanár Úr is, és egy-egy morfológiai ismeret megtanítását, begyakoroltatását sosem hagyta volna ki. Ehhez a

kézi nagyítót elengedhetetlennek tartotta, nyakába akasztva hordta (1. ábra). Ha eszébe jutott egy növény, amit még nem mutatott meg, akkor csak amiatt is szerveztünk egy-egy kirándulást, de kedves kutatási helyeit, a számára nevezetes élőhelyeket is időről időre felkerestük. Az orchideák a kedvencei közé tartoznak. Ő hívta fel figyelmünket a ritka *Himantoglossum adriaticum*-ra, megmutatva töveit. *H. hircinum* néven már 1965-ben begyűjtötte a tanszéki herbárium számára a gyenesdiási Ló-hegyről (Kesellő-hegy), ahonnan mára eltűnt a faj. Az említett lelőhelyre minden nyáron kimentünk keresni, s Tanár Úr egyik alkalommal sem mulasztotta el megemlíteni, hogy a fajt nem ő találta meg ott, hanem „Boros Ádám mutatta, még kicsikó koromban”.

Kedves növényegyeidet örömmel üdvözölte, szinte megszólította, számon tartotta fejlődésüket, szaporodásukat. Értelmetlen, szándékosságból eredő pusztulásukat felháborodva vette tudomásul. A növények szeretetéről tanúskodik az is, hogy az országba, vagy a keszthelyi környékre frissen bekerülő, akár adventív növényekben sem az esetleges kártételt, hanem elsősorban a botanikai újdonságot, azok morfológiai tanulságait, a lehetséges tanítási szituációt látta meg. Mindannyiunknak megmutatta a *Chaerophyllum bulbosum*-ot, amikor még – természetesen – nem ismertük. Azt mondta, hogy Priszterrel Ő is így járt, s azt a választ kapta „Még egy adjunktus úrnak is ismernie kell ezt a fajt”. Fontosnak tartotta a tudományos nevek használatát, s ha magyar nevet használtunk, szelíden mosolyogva biztosított róla, hogy valamire való botanikus a tudományos neveket használja, mivel a „beduin” neveknek semmi jelentősége, ami ugye abból is látszik, hogy minden „bennszülött nép” másképp hívja háza táján ugyanazt a fajt.

A *Magyarország védett növényei* (FARKAS 1999) kötet munkálatai során derült ki, hogy nem áll rendelkezésre fénykép a *Myosotis stenophylla*-ról. Tanár Úr segítőkészen mutatta meg az általa ismert állományt, aminek fotója el is készült. Talán az országban élő utolsó két példány volt ez, mindenestre, azóta eltűnt a termőhelyről és máshol sem került elő.

Dísnövény kertészeti ismeretei is jelentősek. Okos tanácsai voltak Keszthely város közterületeinek parkosítására, de egy átlagos kiskert gondozására vonatkozólag is. A saját növényeiből szívesen és gondosan szaporított ismerőseinek, barátainak.

Tanár Úr azon volt, hogy minden növénynevezéset ismerjünk fel. Ő maga csak kevés vállalással vett részt a *Magyarország Növényzeti Örökségének Felmérése* című programban, de nekünk minden segítséget megadott. Esténként szívesen segített a határozásban, élvezettel mutatva a fajok jellemző bélyegeit. Arra viszont csak unszólásra sikerült rávenni, hogy terepfüzeteiből kigyűjtse saját adatait, melyeket aztán a Florisztikai Adatnyilvántató Rendszernek továbbítottunk.

Részben visszahúzódo, eredményeit nem előtérbe helyező alkatából is adódott, hogy kevés hivatalos elismerésben részesült. A hazai terepbotanika fellendülését nagy érdeklődéssel és örömmel figyelte, s megbecsülésként élte meg, hogy a *Kitaibelia* folyóirat szerkesztőbizottságába beválasztották (jelenleg is tanácsadó testület tagja).

Almádi László egész személyiségében Tanár, még ma is. Az utca emberét a leghétköznapibb szituációban is megszólítja, kisegíti; a növényeken, kertészeti ismeretein keresztül számos kapcsolatot ápol a környezetében.

Tanár Úr nyugdíjazása után visszavonult, Gyenesdiásra költözött, s gazdag, több ezer kötetes könyvtárát a Georgikon Karnak adományozta. Kati lánya és két fiúunokája mellett, Tarnaörsön élő Sándor öccse jelentik számára a szűk családi kört. Szobájának faliképei azonban árulkodóak: édesanyja fényképe mellett a Tapolcai-medence tanúhegyeinek dombornyomású térképe, egy *Crocus tommasinianus* Csapody Verától („azért került hozzám, mert hibás, 4 külső lepel van, de aztán Vera néni megfestette jól is”), Kolláth Edit selyemfestménye a muskotályzsályáról és egy Tanár Úr kérésére festett, tarnaörsi emlékként szolgáltató *Iris spuria*, ami Bíró Krisztina munkája.

Tanár Úr szellemisége ma is jelen van a tanszéken. A növénytan előadások és gyakorlatok a Tőle tanult tematika mentén zajlanak. Tele az épület az általa szaporított cserepes dísznövényekkel. Az ebédidő pontosan fél 12-kor kezdődik. Ezt is Tanár Úr honosította meg a tanszéken „*Sorakozó!*” vezényszóval.

Számunkra már elképzelhetetlen az az út, amit Tanár Úr és kortársai jártak be azért, hogy taníthassanak, és szeretett növényeikkel foglalkozhassanak. Egy olyan korban születtek, amikor szüleik még jó, ha írni-olvasni megtanulhattak, s falujukból alig mozdultak ki, ők mégis eljutottak Európa és a tudomány távoli területeire is. Talán ennek is köszönhető az a fáradhatatlan kitartás, ami Tanár Úr oktatási tevékenységét jellemezte, akár egyetemi előadóteremben, akár gyakorlóban, akár terepen volt. Mi is haszonélvezői voltunk e tanító szándéknak, példaként szolgál számunkra.

„*Én a botanikát szerettem, nem csináltam semmiféle misztériumot*” – szokta mondani. A tanítás és a növények világa iránti csodálata belső megelégedettséggel töltötte el, s ez átsegítette a nehézségeken is.

Tanár Úr, köszönjük, hogy átadta ezt a szeretetet, és megbízható tudásával, tudományos alaposágával felállított bennünk egy értékrendet.

Sok szeretettel köszöntjük Tanár Urat, további jó egészséget és szép sétákat kívánunk!

Almádi László publikációi időrendi sorrendben

Tudományos közlemények

- ALMÁDI L. (1961): A *Wolffia arrhiza* (L.) Wimm. szarvasi előfordulása. – *Botanikai Közlemények* 49 (1–2): 112–113.
- ALMÁDI L. (1961): Megfigyelések a vörösszemű rizsről. – *Magyar Mezőgazdaság* 16: 16–17.
- DOMBÓVÁRI J. & ALMÁDI L. (1961): A kukorica foszfor felvétele. – *Növénytermelés* 10 (3): 245–252.
- ALMÁDI L. (1962): A szarvasi gimnázium herbáriuma. – *Botanikai Közlemények* 49 (3–4): 331–333.
- ALMÁDI L. (1965): Investigations into the changes of assimilation surface in maize. – *Acta Botanica Hungarica* 11 (3–4): 287–295.
- ALMÁDI L. & PRISZTER SZ. (1965): A *Chenopodium multifidum* L. Magyarországon. – *Botanikai Közlemények* 52 (1): 19–21.
- ALMÁDI L. (1972): Réti növények előfordulása és néhány talajtani jellemző közötti összefüggés. – *Botanikai Közlemények* 59 (1): 47–52.
- SOMOS A., PRISZTER SZ., POZSÁR B., VÁCZI E., SZIRMAY J., REICHARDT G., BEKE GY. & ALMÁDI L. (1972): A spenót. – *Magyarország Kultúrflórája* 34. VII/6. 91 pp.
- ALMÁDI L. (1974): Megjegyzések a magyar növénytan terminológiához. – *Keszthelyi Mezőgazdaságtudományi Kar Közleményei* 14 (11): 3–22.
- ALMÁDI L. (1975): *Der Lehrgarten der Universität Keszthely im Dienste der Landwirtschaftlichen Botanik.* – *Wissenschaftliche Beiträge d. Marthin-Luther Universität, Halle-Wittenberg* 6: 47.
- ALMÁDI L. (1976): Adatok az *Ambrosia elatior* vízháztartásához. – *Botanikai Közlemények* 63 (3): 199–204.
- ALMÁDI L. (1978): Wasserhaushalt und Austrocknungsresistenz von *Seseli leucospermum* und *S. osseum* in Plattensee-Oberland. – *Acta Botanica Academiae Scientiarum Hungaricae* 24 (1–2): 1–13.
- HUNYADI K. & ALMÁDI L. (1978): Az *Agropyron repens* (L.) Beauv. vízháztartásának vizsgálata. – *Növénytermelés* 27 (5): 409–414.
- ALMÁDI L. (1980): Érdekes fák és bokrok munkahelyünk környékén. – *Georgikon* 23 (7): 10–12.
- ALMÁDI L. (1980): A somkóró vízháztartása. – In: CZIMBER GY.: A somkóró. *Magyarország Kultúrflórája* 46. III/4: 67–69.
- ALMÁDI L. (1982): Vízháztartási vizsgálatok I. – *Botanikai Közlemények* 69 (1–2): 85–93.
- ALMÁDI L. (1984): Vízháztartási vizsgálatok II. – *Botanikai Közlemények* 71 (1–2): 33–50.
- ALMÁDI L. (1984): Adatok Tarnaörs környékének flórájához. – *Folia Historico-Naturalia Musei Matraensis* 9: 15–17.
- ALMÁDI L. (1985): Adatok az Észak-Jászság flórájához. – *Folia Historico-Naturalia Musei Matraensis* 10: 25–30.

- ALMÁDI L. (1985): Vízháztartási vizsgálatok III. – *Botanikai Közlemények* 72 (1–2): 43–62.
- ALMÁDI L. (1986): Könyvismertetés: Búzatermesztési kísérletek, 1970–1980. (Bajai J. és Koltay Á. szerk.), Akadémiai Kiadó, Bp., 1985. 816 pp. – *Folia Historico-Naturalia Musei Matraensis* 11:10.
- ALMÁDI L., KOVÁCS-LÁNG E., MÉSZÁROS-DRASKOVITS R. & KALAPOZ T. (1986): The relationship between the transpiration and photosynthesis of xerophytic grasses. – *Abstracta Botanica* 10: 1–16.
- ALMÁDI L. (1986): Xerotherm növényfajok vízháztartási konstitúció-típusai. – *Veszprémi Akadémiai Bizottság, Felolvasó Ülések*, F/13: 13–43.
- ALMÁDI L. (1987): Vízháztartási vizsgálatok IV. – *Botanikai Közlemények* 73 (1–2): 1–18.
- ALMÁDI L. (1987): Néhány kétszikű faj levelének szubletális telítettségi deficitje és ennek megváltozása a vegetációs periódus során. – *Abstracta Botanica* 11: 117–126.
- ALMÁDI L. (1989): Néhány észrevétel a virágzatok terminológiájához. – *Greguss centenarium, Összefoglalók*. JATE, Szeged, p.6.
- ALMÁDI L. (1991): A vízszintes és függőleges gyöktörzs a magyar szakirodalomban. – *VI. Magyar Növényanatómiai Szimpózium előadásainak összefoglalói*. Pannon Agrártudományi Egyetem, Keszthely p. 8.
- ALMÁDI L. (1992): Levelek kiszáradás tűrésének jellemzése néhány xerotherm fajnál. – *A „Lippay János” tudományos ülészek előadásai és poszterei*. Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem, Budapest pp. 170–173.
- ALMÁDI L. (1993): A vízháztartás paramétereinek kapcsolata a szárazságtűréssel néhány xerotherm növényfajnál. – *Pannon Agrártudományi Egyetem, Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar Közleményei* 34 (2): 4–49.
- ALMÁDI L. (1993): Adatok a Keszthelyi-hegység *Stipa*-fajainak ismeretéhez. – *Botanikai Közlemények* 80: 47–52.
- ALMÁDI L. (1993): A virágzatok terminológiájának elavult fogalmai. – *Annales Universitatis Scientiarum Budapestinensis de Rolando Eötvös Nominatae*. Sectio biologica, Pars Botanica, Supplementum 43–44: 21–22.
- ALMÁDI L. (1996): Új *Stipa dasyphylla* termőhely a Balaton-felvidéken. – *A „Lippay János” tudományos ülészek előadásai és posztereinek összefoglalói*. Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem, Budapest pp. 2–3.
- ALMÁDI L. (1997): A Keszthelyi-hegység flórakutatásainak története 2. – *Botanikai Közlemények* 84 (1–2): 141–145.
- ALMÁDI L. (1997): Néhány *Stipa* alakkör exomorfológiai jellemzői és határozásuk problémái. – *Kitaibelia* 2 (2): 170–173.
- ALMÁDI L., BOTTA-DUKÁT Z. & DANCZA I. (1997): A *Solidago gigantea* Ait. reproduktív hajtásrendszerének (tarack, virágzatrendszer) morfológiája. – *Kitaibelia* 2 (2): 321–322.
- ALMÁDI L. (1998): Néhány aktuális adat a Balaton-felvidék florisztikai ismeretéhez. – *Kitaibelia* 3 (2): 253–254.
- BÓDIS J. & ALMÁDI L. (1998): *Himantoglossum adriaticum* a Keszthelyi-hegységben. – *Botanikai Közlemények* 85 (1–2): 73–79.
- ALMÁDI L. (1998): Adatok a Balaton-felvidéki *Stipa*-populációk ismeretéhez. – In: CSONTOS P. (szerk.), *Sziklagyeppek szünbotanikai kutatása*. Zólyomi Bálint professzor emlékének. Scientia Kiadó, Budapest, pp.15–25.
- SZABÓ I., ALMÁDI L. & BÓDIS J. (1999): Botanical gardens in Keszthely. – *Publ. Univ. Horticulturae Industriaeque Alimentariae* 59: 135–139.
- ALMÁDI L. (2000): Borbás Vince jelentősége a Balaton partmellékének botanikai feltárásában. – *Collecta Clusiana, Borbas Memorial Lectures* 6: 33–35.
- ALMÁDI L. (2000): Az olasz tölgy (*Quercus virgiliana* Ten.) a Keszthelyi-hegységben. – *Kitaibelia* 5 (2): 343–345.
- ALMÁDI L., BÓDIS J., H. SZÖNYI É. & SZABÓ I. (2000): A keszthelyi agrobotanikus kert a mezőgazdasági növénytan oktatásának elősegítője. – Az agrobiodiverzitás megőrzése és hasznosítása. Szimpózium Jánossy Andor emlékére. Mezőgazdasági Múzeum, Budapest, pp. 251–253.
- MATUS G., BARINA Z., TÖRÖK P., PIFKÓ D., FILIPPOV, P. KUN A., ALMÁDI L. & SÜLYÖK J. (2001): *Physocaulis nodosus* (L.) Tausch (Apiaceae) a Kárpát-medencében és környékén. – *2. Kárpát-medencei Biológiai Szimpózium*. Előadások összefoglalói, pp. 117–119.
- ALMÁDI L. (2002): *Bromus carinatus* Keszthelyen. – *Aktuális flóra- és vegetációkutatások a Kárpát-medencében V*, Pécs, p.11

- ALMÁDI L. (2002): Áttekintés. Bakonyi kutatások kicsit másképp - Szubjektív emlékmorzsák. - In: BAUER N. & KENYERES Z. (szerk.), *40 éves „A Bakony természeti képe” kutatási program. Tények, képek, emlékek*. Bakonyi Természettudományi Múzeum, Zirc, pp. 166–168.
- FRANCICS I. & ALMÁDI L. (2002): Adatok a levelek kiszáradás tűréséről páfránypopulációkban gravimetriás vizsgálatok alapján. – *Botanikai Közlemények* 89 (1–2): 65–76.
- ALMÁDI L. (2004): A növényiszervtan terminológiája. – In: SZABÓ I. & CZOMA L.-né: *Priszter Szaniszló 85 éves. Köszöntések és tanulmányok*. Ziegler Nyomda, Keszthely, pp. 35–47.
- ALMÁDI L. (2004): Néhány terminológiai fogalom eltérése a közép-európai irodalomtól. – *Aktuális flóra- és vegetációkutatások a Kárpát-medencében VI.*, Keszthely, p. 14.
- ALMÁDI L. & SZABÓ I. (2004): Könyvismertetés: Gracza P.: Növényiszervezetten – *Botanikai Közlemények* 91 (1–2): 151–153.
- BAUER N. & ALMÁDI L. (2007): Az *Azolla filiculoides* Lam. inváziója Keszthelyen. – *Flora Pannonica* 5: 192–193.

Könyvek, könyvfejezetek

- HUNYADI K. & ALMÁDI L. (1981): *Szántóföldi gyomfajok csíranövényei és herbicid érzékenyséjük*. – Mezőgazdasági Kiadó, Budapest, 250 pp.
- ALMÁDI L. (1988): A gyomnövények külső alakтана. – In: HUNYADI K. (szerk.), *Szántóföldi gyomnövények és biológiájuk*. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest, pp. 28–37.
- ALMÁDI L., BÉRES I., BÍRÓ K., HUNYADI K. & RADICS L. (1988): Fontosabb gyomnövényeink. – In: HUNYADI K. (szerk.), *Szántóföldi gyomnövények és biológiájuk*. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest, pp. 38–265.
- ALMÁDI L. & CZIMBER GY. (1995): Alaktan (morphologia). – In: TURCSÁNYI G. (szerk.), *Mezőgazdasági növénytan*. Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó, Budapest, pp. 117–174.
- ALMÁDI L. (1995): Varázsmogyoró-alkatúak. – In: TURCSÁNYI G. (szerk.), *Mezőgazdasági növénytan*. Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó, Budapest, pp. 273–279.
- ALMÁDI L. (1999): Sziklai nefelejcs (*Myosotis stenophylla*), Sulyoktáska (*Aethionema saxatile*), Sárga sásliliom (*Hemerocallis lilio-asphodelus*), Bunkós hagyma (*Allium sphaerocephalon*), Szarvas hagyma (*Allium carinatum*), Pézsmahagyma (*Allium moschatum*), Az árvalányhajak (*Stipa* spp.) általános jellemzése, Lila csenkesz (*Festuca amethystina*) – In: FARKAS S. (szerk.), *Magyarország védett növényei*. Mezőgazda Kiadó, Budapest, pp. 195., 213., 275., 277., 279., 332–333, 345.
- SZABÓ I. & ALMÁDI L. (1999): A növénytan és növényélettan története Keszthelyen. – *Georgikon kiskönyvtár* 6. Tudománytörténeti Füzetek, Pannon Agrártudományi Egyetem, Keszthely, 145 pp.
- ALMÁDI L. (2000): A gyomnövények külső alakтана. – In: HUNYADI K., BÉRES I. & KAZINCZI G. (szerk.), *Gyomnövények, gyomirtás, gyombiológia*. Mezőgazda Kiadó, Budapest, pp. 17–22.
- SZABÓ I., ALMÁDI L., BÓDIS J. & SZEGLET P. (2008): Növényvilág. – In: SZABÓ I. (szerk.), *Gyenesdiás Nagyközség monográfiája II. Gyenesdiás természeti képe*. Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata, pp. 113–178.

Egyetemi jegyzetek

- ALMÁDI L. (1973): *Evolúció. (Kompendium)*. – Agrártudományi Egyetem, Keszthely, 14 pp.
- ALMÁDI L., BÍRÓ K. & HUNYADI K. (1974): *Fontosabb gyomfajok csíranövényeinek határozója*. – Agrártudományi Egyetem, Keszthely, 86 pp.
- KÁRPÁTI I., ALMÁDI L., KÁRPÁTI I.-NÉ & SZABÓ I. (1980): *Növényrendszertan*. – Agrártudományi Egyetem, Keszthely.

Irodalom

- ALMÁDI L. (1961): A *Wolffia arrhiza* (L.) Wimm. szarvasi előfordulása. – *Botanikai Közlemények* 49 (1–2): 112–113.
- ALMÁDI L. (1962): A szarvasi gimnázium herbáriuma. – *Botanikai Közlemények* 49 (3–4): 331–333.
- ALMÁDI L. (1972): Réti növények előfordulása és néhány talajtani jellemző közötti összefüggés. – *Botanikai Közlemények* 59 (1): 47–52.
- ALMÁDI L. (1974): Megjegyzések a magyar növénytan terminológiájához. – *Keszthelyi Mezőgazdaságtudományi Kar Közleményei* 14 (11): 3–22.

- ALMÁDI L. (1978): Wasserhaushalt und Austrocknungsresistenz von *Seseli Leucospermum* und *S. osseum* in Plattensee-Oberland. – *Acta Botanica Academiae Scientiarum Hungaricae* 24 (1–2): 1–13.
- ALMÁDI L. (1984): Adatok Tarnaörs környékének flórájához. – *Folia Historico-Naturalia Musei Matraensis* 9: 15–17.
- ALMÁDI L. (1985): Adatok az Észak-Jászság flórájához. – *Folia Historico-Naturalia Musei Matraensis* 10: 25–30.
- ALMÁDI L. (1989): Néhány észrevétel a virágzatok terminológiájához. – *Greguss centenárium, Összefoglalók*. JATE, Szeged, p. 6.
- ALMÁDI L. (1991): A vízszintes és függőleges gyöktörzs a magyar szakirodalomban. – *VI. Magyar Növényanatómiai Szimpózium előadásainak összefoglalói*. Pannon Agrártudományi Egyetem, Keszthely, p. 8.
- ALMÁDI L. (1996): Új *Stipa dasyphylla* termőhely a Balaton-felvidéken. – *A „Lippay János” tudományos ülésszak előadásai és posztereinek összefoglalói*. Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem, Budapest, pp. 2–3.
- ALMÁDI L. (1997): Néhány *Stipa* alakkör exomorfológiai jellemzői és határozásuk problémái. – *Kitaibelia* 2 (2): 170–173.
- ALMÁDI L. (1998): Adatok a Balaton-felvidéki *Stipa*-populációk ismeretéhez. – In: CSONTOS P. (szerk.), *Sziklagyeppek szünbotanikai kutatása – Zólyomi Bálint professzor emlékének*. Scientia Kiadó, Budapest pp. 15–25.
- ALMÁDI L. (2002): Áttekintés. Bakonyi kutatások kicsit másképp - Szubjektív emlékmorzsák. – In: BAUER N. & KENYERES Z. (szerk.), *40 éves „A Bakony természeti képe” kutatási program. Tények, képek, emlékek*. Bakonyi Természettudományi Múzeum, Zirc, pp. 166–168.
- ALMÁDI L. (2004a): A növényiszervtan terminológiája. – In: SZABÓ I. & CZOMA L.-né: *Priszter Szaniszló 85 éves. Köszöntések és tanulmányok*. Ziegler Nyomda, Keszthely, pp. 35–47.
- ALMÁDI L. (2004b): Néhány terminológiai fogalom eltérése a közép-európai irodalomtól. – *Aktuális flóra- és vegetációkutatások a Kárpát-medencében VI.*, Keszthely, p. 14.
- ALMÁDI L. & CZIMBER Gy. (1995): Alaktan (morphologia). – In: TURCSÁNYI G. (szerk.), *Mezőgazdasági növénytan*. Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó, Budapest pp. 117–174.
- ALMÁDI L. & PRISZTER Sz. (1965): A *Chenopodium multifidum* L. Magyarországon. – *Botanikai Közlemények* 52 (1): 19–21.
- ALMÁDI L. & SZABÓ I. (2004): Könyvismertetés: Gracza P.: *Növényiszervezetten*. – *Botanikai Közlemények* 91 (1–2): 151–153.
- ALMÁDI L., BÍRÓ K. & HUNYADI K. (1974): *Fontosabb gyomfajok csíranövényeinek határozója*. – Agrártudományi Egyetem, Keszthely, 86 pp.
- BAUER N. & KENYERES Z. (szerk.) (2002): *40 éves „A Bakony természeti képe” kutatási program. Tények, képek, emlékek*. – Bakonyi Természettudományi Múzeum, Zirc, 216 pp.
- BÓDIS J. & ALMÁDI L. (1998): *Himantoglossum adriaticum* a Keszthelyi-hegységben. – *Botanikai Közlemények* 85 (1–2): 73–79.
- DOMBÓVÁRI J. & ALMÁDI L. (1961): A kukorica foszfor felvétele. – *Növénytermelés* 10 (3): 245–252.
- FARKAS S. (szerk.) (1999): *Magyarország védett növényei*. – Mezőgazda Kiadó, Budapest.
- HUNYADI K. & ALMÁDI L. (1981): *Szántóföldi gyomfajok csíranövényei és herbicid érzékenységek*. – Mezőgazdasági Kiadó, Budapest, 250 pp.
- MARTINOVSKY J. O. (1967): Federgrasarten des Pannonischen Beckens. – *Botanikai Közlemények* 54: 45–52.
- PRISZTER Sz. (1963): *A növényiszervtan terminológiája*. – Mezőgazdasági Kiadó, Budapest, 222 pp.
- SIMON T. (2000): *A magyarországi edényes flóra határozója. Harasztok - virágos növények*. – Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 892 pp.
- SZABÓ I. & ALMÁDI L. (1999): A növénytan és növényéletten története Keszthelyen. – *Georgikon kiskönyvtár 6. Tudománytörténeti Füzetek*. Pannon Agrártudományi Egyetem, Keszthely, 145 pp.

Hivatkozott világháló oldalak

[1] <http://www.mlgysz.sulinet.hu/?q=gimnaziumtortenete> [Hozzáférés: 2016. 01. 02]

Beérkezett / received: 2016. 01. 18. • Elfogadva / accepted: 2016. 02. 25.

BÓDIS J., DANCZA I., GÁL L., ÓVÁRI M., SAMU Z. & SZALÓKY I. (2016):

Almádi László 80 éves / Salutation of Professor László Almádi on his 80th birthday

Kitaibelia 21 (1): 3-15

DOI:10.17542/kit.21.3

1. Elektronikus melléklet / Electronic Appendix 1.

1. ábra. Egy azon kevés felvételek közül, ahol Tanár Úr Priszter Szaniszló társaságában látható. A fotó a keszthelyi Helikon parkban lévő Kitaibel szobornál készült, az MTA Botanikai Bizottságának Kitaibel Pál Emlékülése (Keszthely-Hévíz, 1999. június 3-5) alkalmából (Balról jobbra: Bódis Judit, Hársvölgyiné Szőnyi Éva, Almádi László, Priszter Szaniszló, Isépy István, Nyakas Antónia; jobb oldalon: Szabó István, Járainé Komlódi Magda, Bartha Dénes, Gyulai Ferenc, ifj. Máthé Imre)

Fig. 1. A rare picture, where Professor Almádi (3rd from left) can be seen with his most important master, Szaniszló Priszter (4th from left). The photo was taken at the statue of the Hungarian pioneer botanist, Pál Kitaibel in Helikon Park, Keszthely 1999. Persons from left to right: J. Bódis, É. Hársvölgyiné Szőnyi, L. Almádi, Sz. Priszter, I. Isépy, A. Nyakas, I. Szabó, M. Járainé Komlódi, D. Bartha, F. Gyulai, I. Máthé jun.)

2. ábra. Az első Flórákonferencián, Debrecenben. Tanár Úr bal oldalon, elől, mögötte kedves tanítványa, Dancza István (Vidéki Róbert felvétele)

Fig. 2. Participants of the first conference 'Advances in research on the flora and vegetation of Hungary', in Debrecen. Professor Almádi is in the left side corner in the front of the photo, behind him István Dancza, one of his favourite student (photo by R. Vidéki)

3. ábra. Házigazdaként a keszthelyi Flórákonferencián, 2004 februárjában, ifjú botanikusok közt a banketten (Molnár Csaba, Újházi Noémi, Barabás Sándor, Szitár Kata)

Fig. 3. Playing the role of host at the conference '*Advances in research on the flora and vegetation of Hungary*' in Keszthely (2004) among young botanists

4. ábra. Facsar Gézával, szintén a keszthelyi flórákonferencián
Fig. 4. With Géza Facsar at the 'Keszthely conference', 2004

5. ábra. A Tátika ősbükkösében, 2004. december 11-én, egy családi kiránduláson baráti körben (Bódis Judit felvétele)
Fig. 5. In the old beech forest of Tátika (Keszthely Hills) during a trip with friends (photo by J. Bódis)

6. ábra. A raposkai lápréten, Szollát György társaságában, 2006. május 25-én (Bódis Judit felvétele)
Fig. 6. With György Szolláth on the fen meadows of Raposka (Tapolca-basin) (photo by J. Bódis)

7. ábra. Szalóky Ildikóval 2006. május 10-én a Pörkölt-hegyek (Keszthelyi-hegység) egyik sziklagyepén
(Bódis Judit felvétele)
Fig. 7. Visiting a calcareous rocky steppe of Keszthely Hills with Ildikó Szalóky in 2006 (photo by J. Bódis)

8. ábra. A Keszthelyi-hegységben, a Berzsenyi-kilátón Dancza Istvánnak magyaráz Tanár Úr 2009. július 6-án. A kilátó lécei közt – akkor még – mindenütt fekete fenyők láthatók (Dancza István felvétele)

Fig. 8. Talking to István Dancza in Keszthely Hills in 2009. Black pines were still everywhere at that time (as can be seen in the background) (photo by I. Dancza)

9. ábra. Tanár Úr még ma is rendszeresen felkeresi a gazdag növényzetű gyenesdiási Kesellő-hegyet (Ló-hegy), ahol 2013. április 18-án terepi feladatukat végző természetvédelmi mérnök hallgatókkal (Biró Éva, Oszkó Dániel, Gerner Gerda) és Sinka Gáborral, a keszthelyi tájegység vezetőjével találkozott össze. A hallgatók azonnal megragadták a lehetőséget, hogy néhány növényre rákérdezzenek... (Simon Zsófia felvétele)

Fig. 10. After retirement, he still often visits Keszthely Hills. On this picture he can be seen in group of young nature conservancy students (É. Biró, D. Oszkó, G. Gerner) and the head of local nature conservation (G. Sinka), who he met incidentally at the Kesellő (Ló) Mount of Gyenesdiás. The students griped the opportunity to ask him about the identification of some plant species (photo by Zs. Simon)

9. ábra. Zalaapáti határában a Zala-réten, 2003-ban, Szabó István, Bódis Judit, Szalóky Ildikó, Botta-Dukát Zoltán, Salamon-Albert Éva és Szűcs Péter társaságában (Óvári Miklós felvétele)

Fig. 10. On a meadow of River Zala near Zalaapáti with his colleagues from Keszthely and Pécs (from left to right: I. Szabó, J. Bódis, I. Szalóky, L. Almádi, Z. Botta-Dukát, É. Salamon-Albert, P. Szűcs) in 2003. (photo by M. Óvári)